

IZRADA INDIVIDUALIZIRANOG UČENIČKOG PLANA I DEVET NAČINA PRILAGOĐAVANJA

**prema Darlene
Perner, Bloomsberg
University**

suradnica u OECD
projektu 'Razvoj
obrazovanja za učenika s
posebnim potrebama i
učenika u riziku'
(Education Development
for Disabled and at Risk
Students)

**Pripremile: Aleksandra
Krampač-Grljušić i Ivana
Marinić, OŠ Ljudevita
Gaja, Osijek**

INDIVIDUALIZIRANI UČENIČKI PLAN

1. Razvoj djetetovog profila (individualizirane strategije)

- Tko je _____?
- Koji su _____ posebni interesi i iskustva?
- Koje su _____ jake strane?
- Koje su _____ potrebe?

2. Razvoj ciljeva i zadataka (mjesečno, prema HNOS-u)

3. Identifikacija modela prilagodbe, te potrebne podrške i pomoći stručnih službi (mjesečno, prema HNOS-u)

4. Osiguravanje podrške, te praćenje ciljeva i zadataka

OBRAZOVNI/ODGOJNI CILJEVI
→ od trenutne razine do razine koju
očekujemo

primjer

RAZVOJ SAMOSTALNOSTI

→ od trenutne razine kada tijekom sata ni jedan zadatak ne izvrši samostalno do razine kada tijekom sata samostalno izvrši barem dva zadatka

OBRAZOVNI/ODGOJNI ZADACI

→ aktivnosti za učenika

kojim će se aktivnostima doći do cilja

- pisanje (dnevnika)
- gledanje
- crtanje
- govorenje
- odlaženje na doručak
- trčanje
- igranje graničara
- ...

CILJEVI

ZADATCI/AKTIVNOSTI

DEVET NAČINA PRILAGODBE

Količina

Vrijeme

Stupanj pomoći

Prezentacija sadržaja

Težina

Iskazivanje znanja

Stupanj sudjelovanja

Zamjenski cilj

Zamjenski kurikulum

Cole, S., Hovrath, B., Chapman, C., Deschenes, C., Ebeling, D., & Sprague, J. (1994). Adapting curriculum and instruction in inclusive classrooms: A teacher's desk reference. Bloomington, IN: The Center on Education and Lifelong Learning.

Prilagodba nastavne teme

Individualni ciljevi:

Količina

Vrijeme

Stupanj pomoći

Prezentacija sadržaja

Težina

Iskazivanje znanja

Stupanj sudjelovanja

Zamjenski cilj

Zamjenski kurikulum

Prilagođavanje količine

- smanjiti dužinu izvješća, zadatka, teksta, predavanja, i sl.

- smanjiti broj matematičkih problema, ključnih pojmova, definicija, zadataka i sl.

- učenik sudjeluje u skupnom radu - izrađuje samo dio skupnog projekta

- umjesto na cijeloj knjizi za lektiru raditi s učenicom na prilagođenom naslovu ili ulomku

Prilagođavanje vremena

- osigurati dodatno vrijeme za završavanje zadatka
- pri prezentiranju novih sadržaja odvojiti više uvodnog vremena za razgovor i uvođenje novih pojmova (tzv. pre-teaching)
- individualizirati vrijeme za izradu projekta
- dati vremensko ograničenje za rješavanje zadatka

Prilagođavanje stupnja pomoći

☺ **učitelja** – u trenutcima kada ostatak razreda radi tihu aktivnost ili skupni rad

☺ **vršnjaka** – kada je učenik gotov s rješavanjem svog zadatka uskače kao pomoć učeniku s posebnim obrazovnim potrebama

☺ **para iz klupe** – pomaže učeniku pri razumijevanju zadatka, sistematiziranju znanja (podvlačenje ključnih pojmova ili rečenica) i sl.

Prilagođavanje stupnja pomoći

☺ **studenta** – sjedi kraj učenika i pomaže mu kad zatraži

☺ **roditelja** – prema naputcima učitelja kod kuće uvježbavaju ili utvrđuju sadržaje

☺ **stručne službe** – uzima učenika sa sati koji za njega nisu važni i rade individualno na rješavanju poteškoća

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- na ploči, radnom listiću, foliji i sl. koristiti veliki font / krupna slova

- snimiti lektiru/tekst na stranom jeziku/definicije i sl. na kasetu, kako bi učenik mogao slušati uz čitanje odnosno učenje

- čitati zadatke iz pismene provjere naglas

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- uz usmene upute dati i pismene ili slikovne upute
- prije obrade novih riječi ili ključnih pojmova pojasniti ih ili spomenuti u već poznatom kontekstu (tzv. pre-teaching)
- koristiti računalo na satu (didaktičke igrice)

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- praktične aktivnosti (npr. izrada štapne lutke umjesto čitanja opisa lika iz lektirnog naslova; pripremanje zdravog doručka na satu prirode s temom Zdrava prehrana; izrada robota i upoznavanje dijelova na satu tehničke kulture)

- izlagati sadržaje uz predočavanje tablica, grafikona, slika i sl.

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- koristiti kartice za poučavanje riječi i pojmova; pomoću kartica je kasnije moguće igrati igru pamćenja, asocijacija, bingo, pogađanja, spajanja, slaganja riječi u cjelinu i još mnogo toga

- moguće je otvoriti banku riječi i spremati riječi i pojmove u banku u određene 'trezore', kao recimo NAUČENO, ZA PONOVI, ZNAM U POLA NOĆI, NIKAD ČUO, ZVUČI MI POZNATO, i sl.

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- staviti naglasak na vizualno: označavanje, isticanje, označavanje različitim bojama, uvećavanje ili smanjivanje materijala, uporaba slika, postera, markera, kreda u bojama

- poučiti učenike kako izraditi jednostave umne mape

Prilagođavanje prezentacije nastavnih sadržaja

- dati ostalim učenicima u razredu priliku za izradu jednostavnih didaktičkih materijala koje možemo koristiti pri prezentaciji nastavnih sadržaja – slova, brojeva od kartona, slika iz novina i časopisa koje prikazuju nešto što će se obrađivati na satu, kartica s riječima, i sl.

- uprizoriti dramatizacije, improvizacije

Prilagođavanje težine

- podijeliti zadatak na više malih cjelina
- imati drugačija pravila za učenika (npr. smije koristiti udžbenik pri rješavanju zadatka, dok drugi ne smiju)
- ponuditi par odgovora od kojih je jedan točan
- ograničiti sadržaj na ključne pojmove

Prilagođavanje težine

- koristi strukturirane zadatke s istim ishodom ali varirati složenost zadatka
- prilagoditi zadatak (npr. mjeri u centimetrima, a ne milimetrima)
- dozvoliti uporabu kalkulatora, tablice i sl.
- u tekstu 'teške' riječi (rigorozne mjere) zamijeniti 'lakšima' (oštre mjere)

Prilagođavanje iskazivanja znanja

- umjesto pisanja diktata učenik treba prepisati riječi na način da ih svrsta u pravi redoslijed (po abecedi, prema veličini riječi, prema tome koliko su mu poznate i sl.)
- učenik smije koristiti grafičke prikaze za razvoj ideja pri usmenom odgovaranju
- učenik lijepi pripremljene odgovore na pravo mjesto u radni listić

Prilagođavanje iskazivanja znanja

- učenik smije usmeno odgovarati umjesto pisati pismenu provjeru znanja
- učenik smije koristiti bilježnicu, slike, simbole, kartice s riječima dok odgovara na postavljena pitanja
- učenik pokazuje točne riječi na ploči umjesto da ih izgovara

Prilagođavanje iskazivanja znanja

- za izradu složenog zadatka učenik ima priliku izabrati skraćeni postupak (neki su koraci već napravljeni)

- učenik koristi banku riječi/pojmova za dovršavanje zadatka

- dozvoliti učeniku ponovno pisanje pismene provjere znanja

Prilagođavanje stupnja sudjelovanja

- učenik dijeli učenicima zadatke na karticama
- učenik odlazi u tajništvo po kredu i sl.
- uključen je u slobodne aktivnosti i aktivnosti na školskom igralištu

Prilagođavanje stupnja sudjelovanja

- pomaže učitelju i drugim učenicima održati Power Point prezentaciju (mijenja slajdove na znak)

- dijeli hranu drugim učenicima svaki dan umjesto jednom tjedno

- dežura prema rasporedu razrednog odjela

Prilagođavanje cilja

- matematika(niši razredi): broji medvjediće koje drugi koriste za zbrajanje

- nabraja pojmove, dok ih drugi trebaju nabrojati i objasniti

- izrađuje obiteljsko stablo, dok drugi trebaju napisati sastav o svojoj obitelji

Prilagođavanje kurikuluma

- učenik radi po različitim ili istim materijalima s potpuno različitim ciljem npr. dok ostali pišu sastavak na engleskom jeziku učenik sa slušalicama na ušima sluša lekciju iz engleskog jezika i pismeno rješava vođene zadatke uz slušanje – učenik ima mogućnost premotavanja ako mu neki dio nije jasan

Prilagođavanje kurikuluma

- ukoliko nema zamjenski kurikulum učenik se može neobavezno uključiti u rad i pomagati drugim učenicima, npr. tražiti riječi u rječniku i sl.

CILJEVI I PRILAGODBA

tablica za brzo planiranje (godišnje)

Ciljane vještine	Aktivnosti i(li) sat	Prilagodba i pomagala	Podrška
Prepoznati vrijednost kovanica	Matematika Likovni Priroda i društvo	Dril kartice Igra trgovine	Vršnjaci
Samostalnost u pismenom izražavanju	Hrvatski jezik – vođenje dnevnika pisanje pisama zamišljenim ili stvarnim osobama	Kratka pisma Pisanje prema modelu Dovoljno vremena za pisanje Učitelj ili drugi učenici odgovaraju na pisma	Praćenje samoga sebe Roditelji Učitelj Vršnjaci
Odgovaranje na logička pitanja	Zemljopis Povijest Hrvatski jezik Biologija Tehnička k.	Dati pitanja unaprijed Puno puta učenika/cu izložiti slušanju točnih odgovora Vježbati odgovore pomoću dopunjavanja	Učitelj/ica Vršnjaci Roditelji

PRILAGOĐAVANJE - UKRATKO

Dijete

interesi

jake strane

potrebe

prilagođavanje (što ćemo i kako prilagoditi da bi dijete uspješno riješilo postavljene zadatke i dostiglo ciljeve)

ciljevi (što želimo da dijete nauči)

zadaci (kroz koje ćemo djetetove aktivnosti ostvariti postavljene ciljeve)

PRILAGOĐAVANJE I PROGRAMIRANJE PREMA HNOS-U

Razred

GLOBALNI (GODIŠNJI) PROGRAM - obvezan
- ukratko opisuje koje ćemo teme svaki mjesec obraditi

**Učenik s
prilagođenim
/posebnim
programom**

GLOBALNI (GODIŠNJI) PROGRAM - obvezan
- opisuje ciljane vještine koje treba razviti kod učenika, predmete i aktivnosti tijekom kojih će se uvježbavati, prilagodbe i pomagala koja se mogu koristiti i tko će u radu sudjelovati
- ciljane se vještine u mnogim predmetima podudaraju; učitelji imaju mogućnost razmjene pomagala, co-teachinga, zajedničkog planiranja

PRILAGOĐAVANJE I PROGRAMIRANJE PREMA HNOS-U

Razred

MJESEČNI / TEMATSKI PROGRAM - obvezan
- opisuje ciljeve, aktivnosti za učenike/ce,
ključne pojmove, suodnos s drugim predmetima

Učenik/ca s prilagođenim /posebnim programom

MJESEČNI / TEMATSKI PROGRAM - obvezan
- izdvaja ciljeve, aktivnosti za učenika/cu,
ključne pojmove, suodnos s drugim predmetima
- opisuje neke ili sve načine prilagođavanja
zadataka za učenika/cu

PRILAGOĐAVANJE I PROGRAMIRANJE PREMA HNOS-U

Razred

- DNEVNE PRIPRAVE – prema odabiru
- zabilješke o tijeku sata, metodama, vremenskom trajanju, i ostalom što učitelj smatra važnim za izvedbu sata
  - radni listići
  - sredstva i pomagala

Učenik/ca s prilagođenim /posebnim programom

- DNEVNE PRIPRAVE – prema odabiru
- zabilješke o prilagođavanju
  - radni listići
  - slike, fotografije, kartice, materijali, tablice, prilagođeni zadatci, tekstovi, snimke ....